

DRAMSKE METODE U NASTAVI HRVATSKOGA JEZIKA

Esmeralda Stanišić
Osnovna škola Spinut
Split

SAŽETAK: Tekst govori o upotrebi dramskih metoda u nastavi Hrvatskoga jezika u nižim razredima osnovne škole. Navedene su vježbe koje potiču učenike i učenice na zamišljanje, doživljavanje, istraživanje i stvaranje. U opisanim vježbama učenici i učenice izražavaju svoje jezične, kinestetske i socijalne sposobnosti, a upravo to i jest zadatak dramskog odgoja kao „odgoja za život” – razvoj cjelokupne djetetove ličnosti. Osnova za primjenu dramskih metoda u nastavi Hrvatskoga jezika proizlazi iz metodičke literature i iz praktičnog iskustva školskoga rada i života. Upravo u toj integraciji leže brojne vrijednosti korištenja dramskih metoda u nastavi.

Ključne riječi: dramski odgoj, iskustveno učenje, dramski izraz, dramska aktivnost, dramske tehnike.

ŠTO JE DRAMSKI ODGOJ

Pod dramskim odgojem danas se razumijeva skup metoda poučavanja i učenja koje se koriste dramskim izrazom kao čovjekovom sposobnosti kojom se on služi tijekom sazrijevanja i odrastanja. To je oblik učenja i poučavanja kroz dramsko iskustvo. Cilj dramskog odgoja nije usmjeren na profesionalno bavljenje dramskom umjetnosti. Dok se u dramskoj umjetnosti dramatski doživljaj svijeta pretvara u umjetnost, tj. kazališni čin (ili neki drugi umjetnički oblik), u dramskom odgoju on se pretvara u organiziranu igru. Dramski odgoj prije svega odgaja za život i namijenjen je svoj djeci. „Kao složen i integrirajući oblik učenja dramska aktivnost pomaže djetetu izraziti i razviti osjećaje, sklonosti, sposobnosti i stavove; razviti govorne i izražajne sposobnosti i vještine; razviti maštu i sposobnost zamišljanja i stvaranja; razviti motoričke sposobnosti i 'govor tijela'; steći i razviti društvenu svijest i njezine sastavni-

ce: (samo)kritičnost, odgovornost i toleranciju; razviti humana moralna uvjerenja; steći sigurnost i samopouzdanje; razumjeti međuljudske odnose i ponašanje; naučiti surađivati, cijeniti sebe i druge te kako steći priznanje drugih” (Lekić i sur. 2007: 14).

ŠTO POSTIŽEMO PRIMJENOM DRAMSKIH METODA

Kvalitativne promjene u radu suvremene škole temelje se na individualizaciji nastavnog procesa. Svaki je učenik/učenica neponovljiva jedinka, želi biti prihvaćen/prihvaćena, iskazati svoje stavove i mišljenja, biti saslušan/saslušana, želi u školi doživljavati ugodnost i zabavu. I ne samo što sve to želi nego na to ima i pravo. Suvremena psihologija upozorava da je odgojno-obrazovni proces uspješan kada učenik/učenica ostvaruje većinu svojih potreba: za samoodržanjem, za ljubavlju i prihvaćenošću, za moći, slobodom i zabavom. Svrsishodna je ona nastava u kojoj većina učenika/učenica doživljava uspjeh, jer uspjehom zadovoljavamo većinu navedenih potreba. Dramske metode pomažu stvoriti vedro ozračje u razredu i time pozitivno utječu na učenje jer kod djece izazivaju pozitivnu emocionalnu uzbuđenost. Posebno valja istaknuti pogodnost dramskih metoda u radu s učenicima i učenicama koji/koje imaju poteškoća pri svladavanju nastavnih sadržaja.

Suvremena škola spoznala je da, kad god je to moguće, nastavu valja organizirati kao iskustveno učenje jer se podatci iz različitih dijelova mozga integriraju u cjelinu. Višeizvorno iskustvo učvršćuje znanje. Znanje se briše tijekom vremena to brže što je slabije bilo povezano u šire cjeline s prijašnjim iskustvima.

Naučimo:

- 10 % od onoga što pročitamo
- 20 % od onoga što slušamo
- 30 % od onoga što vidimo
- 50 % od onoga što vidimo i čujemo
- 70 % od onoga što izgovorimo
- 90 % od onoga što izgovorimo i učinimo. (Usp. Lekić i sur. 2007: 14)¹

Odgojno-obrazovne sadržaje stoga je dobro povezati s osjećajnim, osjetilnim i intelektualnim iskustvom. Dramske metode omogućuju ta-

---

¹ Navod je izvorno objavljen u knjizi Gordona Drydena i Jeannette Vos: *Revolucija u učenju – Kako promijeniti način na koji svijet uči*, Educa, Zagreb, 2001.

kvo učenje. Kroz dramski izraz učenici i učenice mogu čuti, vidjeti, izgovoriti, razumjeti i učiniti različite sadržaje u skladu sa svojim mogućnostima i osjećati se uvijek jednako zaslužnima i uspješnim dijelom skupine. Nije nužno da učenici i učenice „nauče glumiti”. Za ovakav oblik učenja dovoljna je dramska sposobnost koju svi imamo jer je ona antropološka osobina, dakle svojstvena je svim ljudima kao oblik čovjekove simboličke kompetencije. Dramska sposobnost je kombinacija vještina: jezičnih (verbalnih), kinestetskih (sposobnost izvođenja i koordinacije tjelesnih pokreta) i socijalnih (razumijevanje sebe, osjećaj vlastitog identiteta, razumijevanje svojih potreba, razumijevanje drugih i njihovih potreba). Temelj dramske sposobnosti čine i vještine zamišljanja, doživljavanja i izražavanja. Zamišljanje je psihička aktivnost predočavanja određenih predmeta i bića, njihovih pojedinosti, prostornih odnosa i osobina. Dramsko zamišljanje podrazumijeva preuzimanje uloga, igranje te zamišljanje situacije i radnje. Zamišljanju prethodi doživljavanje uz koje je prijeko potrebna sposobnost opažanja te razumijevanja ponašanja ljudi i njihovih međusobnih odnosa.

GDJE SE STVARA UMJETNIČKA KREATIVNOST U NAŠOJ PSIHI

Umjetnička kreativnost zasigurno se stvara vrlo blizu područja sna. Snovi nisu samo halucinacije ili bijeg od stvarnosti. Pomoću snova pokušavamo shvatiti svijet. Svi mi moramo sanjati. Mašta je sestra snova na javi. Drama je oživotvorenje mašte. Maštanja, s obzirom na to da su pod našom svjesnom kontrolom, lako mogu biti potisnuta. Cilj dramskih metoda u nastavi je osloboditi učenike i učenice nepotrebnog potiskivanja. Učitelj/učiteljica vodi učenike i učenice u drugi svijet. Odvodi ih iz školskih prostora kamo god zaželi: od stvarnih prostora u sadašnjosti, prošlosti i budućnosti do zamišljenih prostora u svim dimenzijama postojanja. Čak i kad bi škole posjedovale sva potrebna nastavna sredstva i pomagala, s pomoću njih ne bi bilo moguće odvesti ih čak ni u sav svijet sadašnjosti, a kamoli u prošlost, budućnost ili u neke zamišljene svjetove.

DRAMSKE METODE: IGRE, VJEŽBE, IMPROVIZACIJE, TEHNIKE S POSEBNIM OBZIROM NA NASTAVU HRVATSKOGA JEZIKA

Postupci korišteni u odgojno-obrazovnom radu, kao obliku organizirane, namjerne i vođene aktivnosti, uvijek su ujedno i vježbe usvajanja znanja ili ovladavanja nekim oblikom ponašanja. Zato među metodama

moderne dramske pedagogije nije uvijek lako napraviti jasnu razliku s obzirom na to pripadaju li igrama, vježbama, tehnikama ili improvizacijama.

Igrama se nazivaju samo one aktivnosti koje se odvijaju prema jasnim pravilima koja učenici/učenice moraju prihvatiti i koje, najčešće, ali ne uvijek, imaju i jasno istaknut cilj koji trebaju postići. (To su razne igre nadmetanja, pogađanja, igre s ispadanjem i sl.) U atmosferi sigurnosti, opuštenosti i prividne neobveznosti koju pruža organizirana igra, moguće je osloboditi spontanost i omogućiti djetetu da na njemu najprihvatljiviji način usvaja nove spoznaje jer se ono što je naučeno u igri lakše i duže pamti te otvara prostor dječjem stvaralaštvu. U dramskim igrama učenici i učenice se prenose u određene situacije, likove, pojave, stvari pomoću riječi, pokreta, kretanja i zvukova. Da bi dramski odgoj bio učinkovit, nužno je djecu osloboditi straha od pogreške, uvjeriti ih da svatko ima pravo griješiti jer je to način učenja. To je moguće postići jedino ako osjete da nisu kontrolirana i procjenjivana. Ocjenjivanje, dakle, nije u skladu s osnovnim načelima dramskog odgoja. Također je bitno osvijestiti da su svi u igri ravnopravni i jednako važni i da ni jedna situacija bez nekoga od njih ne bi bila jednaka, da je svaki pojedinac čini nepovnljivom i jedinstvenom. Nakon što djeca prihvate ova dva jednostavna pravila, prihvatit će i to da u dramskim igrama ne postoji „neću”, „ne znam” i „ne mogu” pa čak ako im se neki zadatak čini teškim.

Vježbama se nazivaju one aktivnosti u kojima je sudionicima/sudionicama postavljen određeni zadatak, ali u kojima nema nadmetanja, već se zadatak ostvaruje u okvirima njihovih individualnih ili grupnih mogućnosti. Govorne vježbe u kojima se treba jasno izražavati posebno su bitne u sustavu u kojem je naglasak na pisanoj riječi više nego na govornoj. Uz to, razvija se i potiče mašta.

Improvizacija ili stvaranje „u hodu” dramski je oblik u kojem se najbrže postiže rezultat. Kod improvizacije učenici i učenice odmah postaju aktivni sudionici i sudionice, bez dugotrajne pripreme ili pamćenja teksta. Ona ne zahtijeva sposobnost pisanja. Učenici i učenice lako iskazuju i najdublje osjećaje. Improvizacija potiče i razvija sposobnost govora i sposobnost svjesnog opisivanja vlastitih osjećaja. Razumijevanje vlastitih osjećaja, kao i osjećaja drugih ljudi, izuzetno je važno i zapostavljeno područje obrazovanja. „Biti u tuđoj koži” i osjećati ono što bi osjećao netko drugi pomaže da se vide i razumiju tuđa djelovanja u stvarnom životu. Time razvijamo toleranciju, razumijevanje i poštovanje.

Zbog svoje neposrednosti improvizacija je i vrijedno obrazovno sredstvo, jer ona omogućuje učitelju/učiteljici da okupi razred i istovremeno omogući rad maksimalnom broju učenika i učenica uz maksimalnu uključenost i maksimalno korištenje vremena. Improvizacija je odskočna daska. Ona je poticajna, zabavna, obrazovna i jednostavna. „Jednostavnost je dobra i zato neka bude što jednostavnije i što pozitivnije”, rekao je Jim Henson, tvorac *Muppet Showa*. Improvizacija je čudesno sredstvo za samoizražavanje, promatranje i kreativnost. Može se pozabaviti temama kao što su uvažavanje različitosti, osjećaj odbačenosti, izražavanje različitih osjećaja, zanemarivanje...

Tehnikama se nazivaju složeniji oblici aktivnosti koji su sastavljeni od jednostavnih postupaka. Često su u službi procesne drame i mogu se definirati kao obrasci sudjelovanja u nekom trenutku razvoja procesne drame, ali se mogu primijeniti i izvan procesne drame u nastavi lektire, književnosti i jezičnoga izražavanja. Svaka dramska tehnika određuje ulaze li sudionici u dramsku fikciju ili ostaju na rubu dramskoga svijeta, definira kako se odigrava ili obrađuje neki trenutak u razvoju radnje, određuje koju vrstu angažiranosti potiče i raspodjeljuje skupinu na određeni način.

„Dramske tehnike mogu se podijeliti u dvije skupine. Kao kriterij je možda najzahvalnije uzeti način na koji se odigrava ili obrađuje neki trenutak u razvoju radnje u pojedinoj dramskoj tehnici. To dovodi do osnovne podjele na dramske tehnike u kojima se radnja poigrava i dramske tehnike u kojima učenici i učenice ostaju na rubu dramskoga svijeta” (Gruić 2002: 42).

DRAMSKE TEHNIKE KROZ KOJE SE RADNJA PROIGRAVA

Srodne su tehnikama i konvencijama dramske literature i kazališta gdje se koristi velik broj postupaka pri karakterizaciji likova i prikazivanju radnje. Učenici i učenice ulaze u uloge, dramski svijet „oživljava”. Navodimo njih nekoliko:

- Monolog
- Govor u stranu kao izravno govorenje za publiku tijekom dijaloga s drugim likom
- Prikazivanje/prepričavanje nekih dijelova iz prošlosti
- Likovi koji personificiraju vrline ili mane
- Povjeravanje prijatelju/prijateljici
- Obrtanje vremenskog tijeka

- Paralelno događanje
- Reproduciranje događaja na samo jednu zaustavljenu sliku (izdvajanje ključnih točaka radnje)
- Vođena improvizacija – učenici i učenice se nalaze u zamišljenoj situaciji kroz koju ih vodi voditelj/voditeljica bilo da pripovijeda – *hodate plažom, oko vas se čuje udaranje valova o obalu, čujete vjetar kako fijuče u granama borova...* ili se nalazi zajedno s njima u toj situaciji – *kako je pjeskovita ova plaža, čujete li kako valovi huče, hladno nam je i moramo se zaštititi od bure koja fijuče u granama borova...*
- Pantomima – igranje nekog događanja bez riječi. Dobro ju je primijeniti kao uvodnu aktivnost prije ulaska u ulogu ili kao koristan prijelaz u novu ulogu.
- Sastanak – učenici i učenice su u grupnoj ulozi. Sastaju se kako bi riješili problem, saznali novosti, raspravili o mogućim rješenjima neke problemske situacije u kojoj se nalaze, razgovarali s novim likom... Sastanak daje priliku za diskusiju i planiranje razvoja radnje bez izlaženja iz dramskog svijeta. Kroz ovu tehniku učenici i učenice mogu ugrađivati u priču motive koje žele, planirati dalji tijek radnje, razmatrati prethodne događaje...
- Voditelj/voditeljica u ulozi – voditeljev ulazak u ulogu utječe na bolje prihvaćanje zamišljene situacije, pridonosi uvjerljivosti.
- Naracija – voditelj/voditeljica izlazi iz uloge i priča ključne dijelove.
- Usporeno kretanje – dobro je za poigravanje onim dijelovima radnje u kojima akcija postaje izrazito dinamična (sukobi, bitke, brodolomi...). Time se dobiva promišljanje, svijest o igranju i istovremeno se uspostavlja kontrola nad ubrzanom radnjom koja inače lako može prijeći u kaos.
- Žive slike – sudionik/sudionica ili skupina trebaju napraviti „zamrznutu sliku” na zadanu temu koju izriče voditelj/voditeljica. Teme mogu biti različite: ilustracija općih pojmova (prihvaćanje, odbacivanje, laž, povjerenje, prijateljstvo...), ilustracija odnosa likova u priči, prikazivanje nekog konkretnog dijela radnje ili trenutka u razvoju radnje, biografija lika kroz niz živih slika, najvažniji trenutci tijeka događaja kroz nekoliko živih slika...
- Na ovaj ili onaj način – svaka skupina improvizacijom pokazuje neko od mogućih rješenja, odnosno načina kako se radnja može dalje razvi-

- jati. Time se postiže propitivanje različitih mogućih rješenja i istražuju mogućnosti nastavka priče, posljedice određenih postupaka i slično.
- Jedan dan u životu – sudionici/sudionice trebaju prikazati tipične trenutke za neku osobu, obitelj, grupu... Mogu prikazati pripremljenom improvizacijom ili nizom živih slika (npr. dan kad je Trnoružica postala punoljetna, Mala Sirena odlazi iz kuće...).
  - Reportaža – u manjim grupama odigrati ili napisati reportažu o nekom događaju (povezivanje i izgrađivanje novih pogleda na događaj, refleksivno zaokruživanje aktivnosti).
  - Forum teatar – igranje nekog prizora dok ostali učenici i učenice imaju pravo prekinuti prizor i preuzeti neku od uloga te reagirati na drugačiji način ili dati sugestiju onome tko igra. To će učiniti ako se ne slažu s postupcima lika u tom trenutku (Augusto Boal, *Kazalište potlačenih*). Može se koristiti i u traganju za odgovarajućom formom, npr. kako nekome reći lošu vijest, kako priznati da si uradio/uradila nešto loše ili izrekao/izrekla laž.
  - Misli u glavi – misli lika tijekom nekog događaja ili dijaloga čuju se glasno. Izgovara ih najčešće druga osoba ili više osoba. Može biti zanimljivo jer nerijetko ono što likovi govore, rade i razmišljaju ne mora biti u suglasju.

DRAMSKE TEHNIKE U KOJIMA SUDIONICI/SUDIONICE OSTAJU NA RUBU DRAMSKOGA SVIJETA

Sudionici/sudionice ne preuzimaju uloge niti izravno ulaze u zamišljeni dramski svijet, ali sudjeluju u nekoj aktivnosti izravno vezanoj za događanje u dramskome svijetu (npr. pisanje dnevnika nekog od likova iz priče, razgovor s likom iz priče, crtanje...). Navodimo njih nekoliko:

- Zamišljanja – sudionici/sudionice zatvorenih očiju zamišljaju sadržaj koji im voditelj/voditeljica sugerira pripovijedanjem (smirujuće, efekt dubljeg ulaska u priču, okupljanje grupe, individualne slike).
- Zvučne slike – svaka skupina ili svi zajedno proizvode zvukove koji stvaraju zvučnu sliku na zadanu temu (more, livada, šuma, oluja, tvornica, kuhinja...). Otpočinja iz tišine i definira prostor u kojemu se nalazimo, stvara atmosferu. Zvučne slike mogu se kombinirati s drugim tehnikama tako da npr. jedna skupina proizvodi zvukove, a druga postavlja žive slike.
- Pisanje i crtanje – sudionici/sudionice mogu pisati ili crtati pojedinačno, u manjim skupinama ili svi zajedno.

- Crtanje: mapa nekog područja važnog za priču, plan za istraživanje terena, tlocrt zamka...
- Pisanje: pisma koja izmjenjuju likovi u priči, dnevnik nekog lika, novinski članak, reklama..., ovisno o potrebama dramske priče i trenutku u kojemu se ova aktivnost uvodi.
- Davanje naslova – živoy slici, improvizaciji, reportaži... Naslov će biti plod razmišljanja o tome što je u slici, improvizaciji, reportaži najvažnije. Davanje naslova može poslužiti kao pokušaj simboličke nadogradnje.
- Vruća sjedalica – lik sjeda nasuprot ostalima i oni mu mogu postavljati pitanja koja žele, a proizlaze iz postupaka toga lika. Lik odgovara na pitanja (usp. Gruić 2002: 41-50).

Većina opisanih postupaka odnosi se na rad sa skupinom (razredom). Takvi su postupci važni jer se istraživanjem osobnih vještina i znanja zadovoljavaju potrebe cijele skupine te ujedno i svakoga njezina člana. U skupnim zadacima, naročito u igrama, važna su pravila i njihovo poštivanje. Ako se pravila ne poštuju, izvođenje zadatka gubi smisao. Zato je bitno prije svakoga zadatka detaljno objasniti pravila.

Stvaranje skupina ne bismo trebali prepustiti na dogovor djeci. Tako dobivene skupine bile bi uglavnom sastavljene od onih koji se dobro poznaju, stalno druže, imaju jednake interese. U takvim skupinama dijete koje se voli nametnuti i voditi „glavnu riječ”, tu osobinu zadržava i dalje. Inhibirani se u takvu okruženju još više povlače u sebe (svjesno ili nesvjesno). Poželjno je da skupine ne budu uvijek sastavljene od istih igrača/igračica i da njihovo sastavljanje bude slučajnim odabirom, npr. razbrojavanjem, izvlačenjem kartica u boji, izvlačenjem ceduljica s natpisima i slično. Voditelj/voditeljica u ulozi uključen/uključena je u skupinu temeljem ravnopravnosti, a ne nadređenosti.

ZAŠTO DRAMSKE METODE U NASTAVI

Kad voditelj/voditeljica igra ulogu (posredno ili neposredno), odstaje od oblika komunikacije koji je tipičan: odrasli, koji znaju bolje, više i istinitije od djece, prenose svoje znanje djeci nadajući se da će ga ona spontano i u potpunosti prihvatiti. U takvoj, za školu tipičnoj situaciji, nikoga ne zanima što bi djeca htjela reći. Nasuprot tome, u zamišljenoj situaciji u kojoj sudjeluje i učitelj/učiteljica, standardna školska pravila

ne vrijede. Voditelj/voditeljica prestaje biti „onaj koji sve zna i nudi rješenja” i postaje član tima. Odnosi koji se u grupi uspostavljaju u okviru fikcije mogu biti sasvim drugačiji od onih u stvarnosti. Vrijede drugačija pravila. Odnos se unutar zamišljene situacije gradi na novim, svaki put drugačijim temeljima, komunikacija prestaje biti zadana stereotipom i postaje dinamična, slobodna. Pritom je bitno uočiti kako je taj odnos usporediv s drugim odnosima među ljudima. Posljedično, može se reći da istraživanje međuodnosa kroz uloge znači i istraživanje različitih mogućih odnosa među ljudima s kojima se učenici i učenice susreću ili će se susresti. Dramske metode mogu povezati obrazovanje sa slobodom govora, učenjem o ljudima i svijetu, s razvijanjem kritičkog mišljenja. Dramska igra, sloboda tjelesne ekspresije i improvizacije prepoznati su kao osobine dječje glumačke sposobnosti kao i intelektualni razvoj, pa su onda i uključene u dramske metode. Razlog tome je da se djeca projiciraju unutar igre. Njihova spoznaja realnosti i pronalaženje samopouzdanja potaknuto primjenom dramskih metoda razvija komunikacijske sposobnosti na eksperimentalan, razigran i prihvatljiv način. Neke od prednosti dramsko-scenskog odgoja vidljive su u sljedećem:

- Igranje uloga utječe na rješavanje unutarnjih nemira, konflikata, strahova.
- Razvija se samosvijest i osjećaj važnosti i posebnosti.
- Pomaže razvoju govora, modulaciji, dikciji, kvaliteti izričaja.
- Uloga daje djetetu mogućnost da bude netko drugi i da tako bez zadržke prikaže svoja emocionalna stanja te na taj način, kroz interakciju, samo dođe do odgovora i rješenja.
- Dijete na taj način spontano procesuirá negativne i pozitivne emocije.
- Dijete razvija samokontrolu, toleranciju, strpljenje, slušanje, poštivanje.
- Kroz ulogu dijete bez straha ulazi u nove situacije, pripremajući se tako i za realne životne situacije.
- Dramske igre pomažu djetetu razlikovati san od stvarnosti.
- One povezuju djecu i potenciraju pozitivne odnose.

ZAKLJUČAK

Korijene dramskog izraza nalazimo u simboličkoj igri djeteta koja se javlja između druge i treće godine života. To je sposobnost predstavljanja pomoću kojega neka radnja ili doživljaj može zamijeniti neku drugu radnju ili doživljaj. Simbolička igra najpogodnija je za razvoj i iskušavanje različitih psihičkih procesa i ljudskih svojstava. Iako je još u području neposredna života i u funkciji razvoja djetetove ličnosti, simbolička igra predstavlja psihološki temelj drame kao umjetnosti, ali i temelj odgojnoj drami kao pedagoškoj metodi. Osnovni je zadatak dramskog odgoja kao „odgoja za život” razvoj cjelokupne djetetove ličnosti. Dramski odgoj namijenjen je svoj djeci sudionicima i za njega nije prijeko potrebna nadarenost. Drama je umjetnost sastavljena od svih dimenzija od kojih je sastavljen život. Djetetu se kroz proigravanje različitih konfliktnih situacija i susretom s različitim karakterima omogućuje da bezbolno istraži kako je to biti odrastao.

Za dramski odgoj važniji je proces rada od samog rezultata. U nastavi Hrvatskoga jezika dramski je odgoj moguće povezati s programom jezičnog izražavanja, medijske kulture, jezika, književnosti, posebice lektire.

Dramska igra je osnovni oblik provođenja dramskog odgoja u institucionaliziranim oblicima odgoja i obrazovanja na svim razinama. Ona pruža mogućnost slobodnog izražavanja i oslobađanja stvaralačkih potencijala, zato što takav oblik rada pruža atmosferu sigurnosti i prividnu neobveznost. Kod djece se uz težnju ka oponašanju javlja i sposobnost uživljavanja i zahvaljujući toj sposobnosti, dijete se brzo i spontano poistovjeti sa svim likovima, životinjama ili stvarima koje ga svojom sudbinom ili nekim svojstvom privuku ili uzbude, izazovu ili oduševe. Ono što se nauči u igri, lakše se i duže pamti te otvara prostor dječjem stvaralaštvu. Uživljavajući se u određene situacije, likove, pojave i stvari riječima, pokretom, kretanjem i zvucima, dijete ostvaruje obrazovne, funkcionalne i odgojne zadaće. Dakle, dramsko-scenski odgoj djeluje na intelektualni, moralni, emocionalni, socijalni i estetski te na tjelesni razvoj, a utječe i na formiranje pogleda na svijet, tj. životnu filozofiju djeteta. Upravo zato trebamo naučiti i dijete i sebe igrati dodijeljenu nam ulogu uživajući u njoj te na taj način pridonijeti širenju obzora. Ljudska sposobnost dramatiziranja zapravo je oblik spoznavanja sebe i svijeta oko sebe.

LITERATURA

- Lekić, Ksenija – Migliaccio-Čučak, Norma – Radetić-Ivetić, Jadranka – Stanić, Dragica – Turkulin-Horvat, Marta – Vilić-Kolobarić, Ksenija: *Igram se, a učim. Dramski postupci u razrednoj nastavi*, Hrvatski centar za dramski odgoj, Zagreb, 2007.
- Gruić, Iva: *Prolaz u zamišljeni svijet*, Golden marketing, Zagreb, 2002.
- Živković, Željka – Brajković, Sanja: *Čarobna vrećica*, Tempo, Đakovo, 2002.
- Gordon, Dryden – Vos, Jeanette: *Revolucija u učenju*, Educa, Zagreb, 2001.

DRAMATIC METHODS IN TEACHING THE CROATIAN LANGUAGE

SUMMARY

The text is about using drama methods in the teaching of Croatian language in primary school. The exercises listed stimulate the pupils' imagination, encouraging them to experience, explore and create. In the described exercises pupils express their linguistic, kinesthetic and social skills, which is precisely the objective of drama education as „education for life” – development of the entire personality of a child. The basis for the application of drama methods in the teaching of Croatian language stems from methodical literature and practical experience of school work and life. In this integration lie numerous values of using drama methods in teaching.

Keywords: drama education, experiential learning, dramatic expression, drama activity, drama techniques.